

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita P. Balthassaris Alvarez, Societatis Iesv Religiosi

Puente, Luis de la

Coloniae Agrippinae, 1616

Cap. XLVII. Quid fecerit Villa gartiæ cum ijs qui studijs absolutis tertiam probationem agebant: & quædam alia notatu digna

urn:nbn:de:hbz:466:1-43347

CAPVT XLVII.

*QVID FECERIT VILLA
Gartia cum iis qui studiis absolutis ter-
tiam probationem agebant: &
quadam alia notatis
digna.*

ENIENS P. Balthassar Villa-ANN^o
Gartiam, redijt cum vſitato 1579.

suo feruore ad munus Magistri
Novitiorum & nominatim eo-
rum, qui, Theologiæ studijs ab-
solutis, tertium suæ Probatio-
nis annum habituri erant, iux-

ta Societatis constitutiones: quod ipsum, vt fieret,
serio omnino constituerat, qui recens fuerat mis-
sus Visitator à Patre nostro Generali, eò quòd
magni sit momenti ad spiritum reparandum,
qui literarum studijs & exercitationibus solet
debilitari; & ad discendum, aptè coniungere
scholasticam Theologiam cum mystica spiritus
scientia, & familiaritate cum Deo; & se-
rio attendendum ad proprii iudicij & vo-
luntatis mortificationem; & propensionum,
quæ recens eruperunt, aut studiorum tem-
pore apparuerunt, cum prius quasi extin-
ctæ & tectæ fuissent. Et quoniam qui huius-
modi literaria exercitia peregerunt, aperue-
runt oculos, quos Tyrocinijs tempore clau-
ſos habebant; ac multa viderunt, quæ prius

Mm 4 nos

non intelligebant, aut non aduertebant: ij multò magis proficere possunt tertio hoc anno, quam duobus illis primis: & si serìò, & ex animo ei attendatur, est optimum tempus, quod sit in religione. Et si loquendum mihi est iuxta commune prouerbium, de foro aut nundinis, sicut in eis mihi euenit: affirmo, ad gloriam Dei, quod in quadraginta annis, quibuscum hæc scribo in Societate maneo, non habuerim annum meliorem & fecundiorum quàm illum. Tunc enim Dominus mihi oculos aperuit, vt cuperem valde serìò ei seruire: ad quod plurimum me iuuat, quod talem sortitus fuerim Magistrum, Patrem scilicet Balthassarum, quod valde fuerat mihi in votis. Cum enim illo anno 1579. circa festum S. Lucae sexdecim, quæ studia nostra absolueramus, ad tertiam Probationem ituri essemus, octo Metinam, & octo Villa-Gartiam: valde ego optaui, & egi, vt irem Villa-Gartiam, vt maiori quiete, & solitudine, ac multò amplius, vt tali Magistro vterer, cuius spiritum & excellens Magisterium expertus eram in multis rebus, quas supra retuli. Ad quorum confirmationem referam alia de modo & ratione, qua deducebat agentes tertiam Probationem, distincta ab ea, qua ipsos Tyrones. Hos enim exercebat & mortificabat cum aliqua seueritate, tantquam spirituali hac cælatura magis indigentes antiquos verò illos blandius tractabat, constituens eos in ipsa via mortificationis, vt ipsi se ad illam offerrent: qui valde extimulabantur, tum exemplo ipsorum Tyronum, qui egregiè illam sectabatur, tum vt ipsi bono illis essent exemplo: & ita Probatio peragebatur eo seruore, quem supra

infinuauimus fuisse Metinæ. Et quoniam Villa-
Gartia est paruum Oppidum, & fere rusticorum,
petebant facultatem eundi Metinam de Rio-Se-
co, (qui locus & propè est, & magnus, quò in die-
bus Fori magnus populus confluit) vt suas ibi pu-
blicas mortificationes exercerent, quibus mundi
huius honorem conculcarent, & se ipsos vince-
rent.

Qui magis excelluit in his mortificationibus,
fuit P. Franciscus Cordubensis, (cuius mentionem *P. Franciscus
Cordubensis.* fecimus capite 30.) qui semper in feruore fuit
Nouitius; venitq; eò, vt inter eos moreretur, agēs
nunc tertium suæ Probationis annum, vt ex ea be-
nè probatus migraret in cælum. Cuius mors oc-
casionem accepit ex quadam insigni mortifica-
tione, quam, vt se humiliaret, fecit. Intellexit e-
nim quendam Fratrem mitti Viennam, vno mi-
liari à Villa-Gartia, emptum aliquos nefrendes,
siue porcellos, domi postea nutrièdos. Statim ipse
ad hoc onus se obtulit, dicens, se huius rei ma-
gnam peritiam habere: (quod semper dicere so-
lebat, cùm materia erat vilis ac contemptibilis)
petijt ergo facultatem, Fratrem illum comitandi:
& in reditu, cùm vnus ex porcellis defatigaretur,
Pater illum super humeros ad collum accepit,
quemadmodum pingi solet Pastor ille Euangeli-
cus, qui perditam ouem inuentam, ad caulam por-
tauit: & quemadmodum fecit Carlomannus mo-
nachus in monte Casinate, dum conuentus gre-
gem custodiret, omnibus obstupèribus, quod qui
adeò magnus fuisset in mundo, eò se demitteret,
vt ouem super humeros portaret: cùm igitur por-
cellus sit res adhuc vilior, non paruam adfert ad-
miratio-

mirationem, quod vir adeo alius nobilis, &
 qui fuisset Salmaticensis Vniuersitatis Rector, &
 inter nos ipsos Sacerdos, qui tanti fieret: illum in
 humeris portaret. Statim atque ad Collegiū per-
 uenit, coepit ex nō coctis lateribus has extrue-
 re, in quibus eos custodiret; dabatq; illis cum ma-
 gna cura certis horis ad comedendum. Et quia tē-
 pus erat valde calidū, Sol eius caput læsit, ex quo
 febres sunt ortæ, quæ valde illum vrebant: & vt
 ipse mihi dixit, absq; vlla cōparatione, maior erat
 æstus internus, quàm exterius apparet. Morbus
 ita creuit, vt die vndecima vitam finiret, Sacra-
 menti omnibus magna pietate susceptis, mor-
 temq; ipsam accipiens cum magna suæ voluntatis
 cum diuina conformitate, quam semper habuit
 toto tempore, quo vixit in Societate. Et quamuis
 non fuerint multi anni; fuerunt tamen multa &
 magna valde eius merita, ob continuum & extra-
 ordinarium feruorem in suis humiliarionibus,
 mortificationibus, & sanctis alijs operibus, qua
 supra retulimus: ideoque copiosum valde præ-
 mium procul dubio pro eis acceperit; & videretur
 voluisse, in morte magistrum sequi, quem secu-
 tus fuerat in vita. nam eodem mense Iulio An-
 ni 1580. vterque obiit, licet Magister pau-
 cis diebus ante discipulum, vt statim dice-
 mus.

MAGNO etiam studio insignis hic vir cura-
 bat, vt, qui in tertia probatione versabantur, viri
 fierent valde spirituales, valdeque afficerentur
 ad Orationem & familiaritatem cum Deo: &
 quos videbat specialē ad id propensionē & apti-
 tudinem habere, & à Deo proueniri, eos amplius

iunabat ac delectabatur, diutiùs cum eis agere, &
 versari. Et hoc nomine sapius tunc agebat cum
 Patre Christophoro Gonzaluo, tunc etiam ter- *Christopha-*
 tiam Probationem agente, cui Deus valde excel- *rus Gonzal-*
 sa Orationis donum communicauerat. Et quo- *um.*
 niam insignes quoque alia dotes locum in eo ha-
 bebant, eruditionis, Prudentiæ ac Zeli, eum in-
 struebat, vt posset agere Magistrum Nouitiorum,
 quòd breui post factum est Metinæ: quamuis bre-
 uis suum cursum absoluit. Cum hoc Patre frequen-
 ter ego tunc egi: quemadmodum enim tempore
 studiorum de solis rebus literarijs agebamus;
 ita nunc solùm de rebus spiritualibus. Quæsiuit
 ab eo, quando, & qua ratione Deus illi tam ex-
 cellens Orationis donum communicasset? respon-
 dit: cum statuisset viriliter, firmoque animo ope-
 re exequi, quoddam desiderium, quod ei Domi-
 nus idem suggerebat, mortificandi scilicet ina-
 nem gloriam in materia literaria. Incepit e-
 nim studia philosophica cum magna opinione
 ingenij, & magnæ capacitatis indicijs. Cumque
 valde vexaretur ab spiritu vanitatis, dabat ope-
 ram, vt non negligens ipsa studia, quantum meri-
 to debebat, occasiones quæreret, ex quib. alij exi-
 stimarent ipsum parum scire, & parui esse ingenij.
 Quærebat sæpe, quòd sciebat benè, sed quasi illud
 nõ intelligeret; ad primam sui argumèti respõsionem
 tacebat, quasi nihil haberet, & amplius opponeret
 nõ cõtèdebat, quòd alij; vt vicisse videãtur, facere
 solent; nec proteruè se opponebat aliorum dictis &
 sententijs; libenter videbat illustriores & maioris
 honoris Actus alijs deferri; sibi autem ipsi accipie-
 bat, quòd min⁹ erat honorificum. His & similib. alijs
 morti-

mortificationibus dexterè factis, alijs non aduer-
tentibus, ex industria fieri: amisit aliquid opinio-
nis, ingenij, & eruditionis suæ: apud Deum ta-
men magnum sibi religiosi viri nomen compara-
uit; quod remuneravit admittendo illum ad suam
dulcem familiaritatem, seque illi in Oratione va-
rijs modis communicando cum magna sua quie-
te, & solatio. Huiusmodi colloquia de Deo val-
de vtilia esse solent inter eos, qui proficere cupiunt:
modò cum humilitate & sancto zelo dicantur:
nam quòd vnus sentit, est instructio & calcar alte-
rius: quare hæc cum illo Patre consuetudo mul-
tum mihi profuit: cœpi enim meam deceptio-
nem deponere; & credere, non esse adeò difficile,
atque ego existimabam, ludibria amare & con-
temptus; & hanc esse viam ad proficiendum &
crescendum coram Deo.

SED vlteriùs progrediebatur P. Balthassar in-
dustria, qui ne in materia Orationis & spiritus in
illud extremum incideremus, vt nimium addicti
quiete & recollectioni nostræ negligere agere
cum proximis de spirituali animarum bono, ad
hoc nos in suis exhortationibus etiam extimula-
bat: eò quòd adeò esset proprium nostræ vocatio-
nis munus: ideòque dicebat, nimium hoc studium
recollectionis in hominibus Societatis non esse
spiritum Dei: cum nobis cõstet, diuinam eius ma-
iestatem contrarium velle, ad quod nos vocauit:
nec illud est tutius: nam securitatem non dat an-
gulus, sed protectio Dei, qui etiam in cubiculo
nos recipiamus; & proteget etiam in medio foro,
si ex eius Obedientia eò nos conferamus; nec est
vtilius:

vtilius: nam tali nimis amanti quietem, Deus sub-
 trahit portionem spiritus tanquam otioso & inu-
 tili seruo. In eundem finem alia adferebat, quæ su-
 perius retulimus, de excelsis eius internis sensis.
 Sed nominatim perpendebat, quòd cum Christus *Mat. 26. 40.*
 D.N. ter in eadem nocte Orationem suam inter-
 ruperit, vt suos tres discipulos dormientes exci-
 taret: non adeò sit mirum, si nos interrumpamus
 aut omittamus nostram, quando id exigit necessi-
 tas, ad excitandas animas somno peccatorum, aut
 torporis oppressas. Neque valet excusatio, quòd
 alijs ex obligatione incumbat, illis necessitatibus
 attendere: pius enim *Samaritanus* non passus est *Luce 10. 30.*
 elabi sibi occasionem, eò quòd alij eam neglexe-
 rint: nam licet Sacerdos & Leuita præterierint
 absque compassione eius, qui inciderat in latro-
 nes, & vulneratum reliquerant: ipse tamen suum
 iter interrupt & substitit, vt eius necessitati sub-
 ueniret. Non itaque negligendæ sunt huiusmodi
 oportunitates, quando illas Deus nobis manife-
 stat. Si inuenis (inquit) frustum auri in terra: statim
 te ad illud accipiendum demittis, non quærens,
 cur ille, qui præcessit, non acceperit. Quodnam
 igitur aurum est preciosius aliqua anima? & quis
 thesaurus magis te potest dirare, quàm si illam lu-
 creras? cum idem Dominus dixerit: *si separaueris Iere. 15. 19.*
pretiosum à vili quasi os meum eris. Sed, ne in hoc
 alterum extremum incideremus nimium cum
 proximis agendi, cum propria nostra iactura, in
 memoriam nobis, cum magno interno sensu illud
 Christi Domini dictum reuocabat: *quid prodest Matt. 16. 26*
homini si mundum vniuersum lucretur, anima verò
sua detrimentum patiatur? Et hac occasione dice-
 bat

bat aliqua exijs, quæ suprà cap. 7. ad idem propositum retulimus.

Ex quo fiebat, vt vellet per modum probationis exercere nos eo tempore in ministerijs iuuantium proximos, vt disceremus ea cum spiritu coniungere. Eos, qui talentum habebant, iubebat concionari in templo nostro; reliquos diebus Dominicis mittebat pedites singulos cum singulis socijs Nouitijs per pagos vicinos, vt pueros docerent Christianam doctrinam, aut concionarentur illis; & qui apti ad id erant, etiam Confessiones audiret libenter etiam aliquas Missiones ad breue tempus institui videbat, non solum, vt Societas experientiam haberet de qualitatibus suorum Operariorum hoc anno; sed etiam ob ingentem fructum, qui ordinariè ex eis percipitur, ex conuersione & remedio multarum animarum, valde hoc subsidio indigentium: & quos nouerat, talentum habere ad huiusmodi Missiones, cupiebat, vt se ad illas applicarent. Habuit aliquo tempore Collegij Ministrum P. Iacobum Vella, D. Christophori Vella Archiepiscopi Burgensis cognatum, quem cum valde dispositum videret ad proficiendum in spiritu eum exercebat, mortificabat ac cælabat, quasi aliquem Nouitium: & ille ad eum se eius directioni aptabat, vt præcellens euaserit; nouit Pater Balthassar in eo magnum talentum, & ad huiusmodi Missiones applicationem: ideoque paulò post cepit se exercere in varijs locis, magnis, & paruis, præcipuè in mōribus Legionis & Astorgæ, concionando cum magno zelo & fructu, de salute animarum: adeoque erat infatigabilis & feruens in huius generis laboribus, vt vix esset socius, qui sequi illum posset.

posset, Et cum per annos aliquot in illis ministris
 fuisset occupatus, voluit Deus eum reducere
 Villa-Gartiam, ut finem ibi laboribus eius impo-
 neret, accedente felici morte. Nam cum finita
 quadam Missionem, per Collegium hoc Abulam
 iturus transfret, inuasit eum lateris dolor, qui
 statim iudicatus est mortem allaturus. Eo tempo-
 re aderam ego, & placuit Deo D. N. ut in ea pres-
 sura illi adesse, eumque iuuare possem. Erat hic
 Pater timorata valde conscientia, & non nihil
 scrupulosa, ita ut interdum a faciendo sacro se
 subduceret, nisi Superior, ut faceret, ei pra-
 scriberet. Initio statim huius morbi adeo horruit
 rationem, quam erat coram Deo in eius iudicio
 redditurus, ut valde anxie & sollicita Deo pete-
 ret, produci sibi adhuc ad annum unum vitam, ut
 ampliorem posset facere poenitentiam. Ego ma-
 gnae eius puritatis, & sanctitatis bene conscius
 pro viribus eum consolabar, & animabam,
 eramque valde sollicitus, videns, quam anxie
 cuperet vitam sibi produci, quem morbus cum
 magna celeritate ad mortem deducebat, ideoque
 conatus sum hominem ab ea anxietate liberare,
 dicens ei: iam Deum profundissimis suis iudicijs
 non minus nobis utilibus, quam in se iustis, no-
 bis satis ostendere, nolle ipsi vitam producere,
 ideoque ut cum diuina eius voluntate suam con-
 formaret: hoc enim utiliùs multò ipsi futurum,
 quam longiorem vitam, etiam ad poenitentiam
 agenda, petere, cum multà eò usque ipse fecisset.
 Placuit itaque Deo, tunc fidelis eius ac diuturna ser-
 titia remunerare, remouendo ex tempore omnes
 timores, quibus antea angebatur, cum tanta salutis
 suae

suæ spe & fiducia, vt habens Crucifixum in mani-
 bus ingenti cum feruore diceret, *gratias Deo qui*
 1. Cor. 15. 57. *dedit nobis victoriam per IESVM Christum.* Et
 cum hac fiducia & animi lætitia sexto die foelici-
 ter obiit: obtinuitq; gloriæ coronam propter ob-
 tentam victoriam: & ego cum magna pace & con-
 solatione tam foelicem eius transitum vidi. Deum
 laudās, quòd ita in morte corroboret & confole-
 tur feruientes ipsi cum timore & tremore per to-
 tam vitam: præcipuè in ea occupatione, qua ani-
 mæ iuuantur: vt is plures secum deducat ad cælos,
 iuxta illud Apostoli ad suum discipulum Timo-
 theum: *attende tibi, & doctrinæ; insta in illis: hoc ti-*
 1. Timoth. 4. *audium faciens, & te ipsum saluum facies, & eos, qui te*
 16. *audiunt.* Hæc tria sunt præcipua quæ P. Balthassar
 valde commendabat tertiam agentibus Probationem,
 optans illos excellentes euadere in Oratione,
 Mortificatione, & zelo animas iuuant; &
 coniungere Theoriam praxi, quæ perficit opus. Alia
 prætermitto, quæ adferre potuissem, contentus
 quòd hæc insinuauerim, non solum vt, quod ad
 P. Balthassarem pertinet, referrem; sed etiam,
 vt intelligamus, quàm fuerit cæleste consilium
 Patris nostri S. Ignatij, quod constituerit in Societate
 tertium hunc Probationis, & recollectionis annum,
 post absoluta studia. Et vtinam eadem ratio in alijs
 quoque Religionibus, quæ in literarijs studijs
 occupantur, constitueretur vt studio hoc Orationis
 accedente repararetur feruor spiritus; qui, dum
 illis seridè dant operam, debilitatur & heberatur.
 Ad quod plurimum iuuat, quod qui aliquot annos
 in scientijs comparandis profuerant, iterum fiant
 infantes, vt verè magni euadant.

dant; & agant secum tanquam stulti & ignari, ut
 euadant perfectè sapientes in scientia spiritus,
 quæ dat esse vitam & robur Scholasticæ. Quod si
 vel unum annum cum diligentia ponant in hac
 spiritus facultate: hic sufficiet, ad reddendos i-
 psos contentos, & ad proficiendum in tota vita;
 & ut ipsorum labores erga proximos splendorem
 suum habeant, & vtilis fructus proferant, ad ma-
 iorem Dei gloriam, suæque Religionis & Eccle-
 siæ totius honorem.

CAPVT XLVIII.

NOMINATUR PROVINCIAE
 Toletanae Praepositus Prouincialis, ad quã
 se per exercitia preparat; in quibus in-
 gentia percipit sensa de Paupertate,
 contemptibus, ac Doloribus
 Christi Domini.

VM Patri Nostro Generali in-
 notuisset, quã exactè & utili-
 ter P. Balthassar Aragonicam
 Prouinciam visitasset, nec suc-
 cederet profectio eius, ut esset
 Prouincialis Peruanus, consti-
 tuit eũ Anno 80. Prouinciale To-
 letanae Prouinciæ, ut omnes Hispaniæ Prouinciæ
 talis viri doctrina & spiritu fruerentur. Ostendit
 autem P. Generalis quanti illum faceret, cum ijs,
 qui ea de re cum ipso agebant, annueras, dixit do-
 vobis optimum quod habeo, pro vestra Prouin-
 cia, cum P. Balthassarem vobis assigno. Hoc nun-
 cio accepto in quadragesima, statim se recepit

Na per